

САМИТ ЕУ-ЗАПАДЕН БАЛКАН
Среща на върха ЕС-Западни Балкани
Агенда на лидерите на ЕУ, Софија 2018 година

Софиска декларација, 17 мај 2018 година

Ние, лидерите на Европската Унија (ЕУ) и нејзините земји членки, во консултација со нашите партнери од земјите од Западен Балкан и во присуство на релевантните регионални засегнати страни, денеска го заклучивме следното:

1. ЕУ ја поздравува заедничката посветеност на партнерите од Западен Балкан на **европските вредности и начела** и за визијата за силна, стабилна и обединета Европа, поддржана од нашите историски, културни и географски врски и од нашите меѓусебни политички, безбедносни и економски интереси.
2. Потсетувајќи се на Самитот во Солун од 2003 година, ЕУ ја потврдува својата **безрезервна поддршка за европската перспектива** на Западен Балкан. Надоградувајќи се на напредокот постигнат до сега, партнерите од Западен Балкан ја повториле нивната заложба за европската перспектива како нивен цврст стратешки избор, за зајакнување на нивните напори и заемна поддршка. Кредитилитетот на овие напори зависи од јасна комуникација со јавноста.
3. ЕУ е решена да го зајакне и интензивира својот ангажман на сите нивоа за поддршка на политичката, економската и социјалната трансформација во регионот, вклучително и преку зголемена помош заснована на видлив напредок во владеењето на правото, како и во социо-економските реформи, од страна на партнерите од Западен Балкан.
4. ЕУ ја поздравува заложбата на партнерите на Западен Балкан за давање примарност на **демократијата и владеењето на правото, особено борбата против корупцијата и организираниот криминал, доброто владеење, како и почитувањето на човековите права и правата на припадниците на малцинствата**. На тоа се заснова нивното ефективно спроведување на реформите. Граѓанското општество и независните медиуми играат клучна улога во процесот на демократизација.

5. ЕУ го поддржува ветувањето на партнерите од Западен Балкан да продолжат да ги **зајакнуваат добрососедските односи, регионалната стабилност** и заемната соработка. Тоа, конкретно, вклучува изнаоѓање и спроведување на дефинитивни, инклузивни и обврзувачки решенија за нивните билатерални спорови кои се вкоренети во наследството од минатото, и посветување дополнителни напори за помирување.
6. Изградбата на густа мрежа на врски и можности во регионот и со ЕУ е од витално значење за приближување на нашите граѓани и економии, како и за подобрување на политичката стабилност, економскиот просперитет, културниот и социјалниот развој. Врз основа на постигнатиот напредок, вклучително и преку регионални иницијативи, се залагаме за значително **поврзување** во сите негови димензии: транспортна, енергетска, дигитална, економска и човечка.
7. ЕУ се согласува да го поддржи пазарното и инвестициско окружување во Западен Балкан за побрзо да се придвижи кон **дигитална економија** и кон одржливи и **климатско-погодни** општества во согласност со Парискиот договор. **Енергетската сигурност** ќе биде приоритетна, вклучително и преку подобрена енергетска ефикасност, подобри прекугранични поврзувања, диверзификација на изворите и правците на гас, како и балансирана енергетска мешавина која подобро ќе ја обедини обновливата енергија.
8. Посебен акцент ќе биде ставен на креирање на нови можности за **младите**, истовремено обезбедувајќи дека тоа придонесува за социо-економскиот развој на Западен Балкан.
9. За таа цел, ЕУ ја поздравува заложбата на партнерите од Западен Балкан, меѓу другото, за да се забрза **спроведувањето на *acquis*** во рамките на Договорите за енергетска заедница и транспортна заедница, за да се отстранат сите административни пречки на границите, за да се комплетира Регионалниот пазар на електрична енергија и за да се спроведе итно повеќегодишниот акциски план од јули 2017 година за Развој на регионална економска област. ЕУ ќе продолжи да ги поддржува овие напори.

10. ЕУ и партнерите од Западен Балкан споделуваат многу **безбедносни предизвици** кои бараат координирана поединечна и заедничка работа. Кога работиме заедно, можеме успешно да ги решиме овие предизвици. Нашата соработка во спречувањето на илегалните **миграциски текови** го покажа своето значење и таа соработка ќе продолжи да се развива и понатаму.
11. **Борбата против тероризмот и екстремизмот**, вклучувајќи го и **финансирањето, радикализацијата и враќањето на странските терористички борци**, бара зголемена соработка.
12. ЕУ и партнерите од Западен Балкан признаваат дека резултатите во борбата против **корупцијата и организираниот криминал** се од суштинско значење за политичката и за социо-економска трансформација на регионот, како и за регионалната стабилност и безбедност, кои се од најголем интерес за нивните граѓани. ЕУ ја поздравува нивната заложба да преземат решителна акција, во соработка со ЕУ и меѓусебно, против **трговијата со луѓе, одгледување дрога и криумчарење на луѓе, дрога и оружје**.
13. ЕУ го поздравува придонесот на партнерите од Западен Балкан кон нејзината **Заедничка надворешна и безбедносна политика (ЗНБП)** во сите нејзини аспекти и очекува прогресивно продлабочување на соработката во оваа област, особено зголемено ниво на усогласување, особено за прашања кои се однесуваат на големи заеднички интереси.
14. На дезинформациите и другите хибридни активности ќе се одговори заеднички преку поголема соработка во **отпорноста, сајбер-безбедноста и стратешката комуникација**.
15. За да се забрза подобрувањето на животот на нашите граѓани во областите на поврзаност и безбедност во поглед на европската перспектива на Западен Балкан, денес, земајќи ги предвид релевантните аспекти од Комуникацијата на Комисијата донесена на 6 февруари 2018 година, ЕУ започна **Софиска приоритетна агенда** за ЕУ и за Западен Балкан, која е во прилог на оваа декларација.

16. ЕУ ја поздравува намерата на Хрватска да биде домаќин на Самитот ЕУ-Западен Балкан за време на нејзиното претседателство во 2020 година.
17. Забележуваме дека нашите партнери од Западен Балкан се усогласуваат со горенаведените точки.

Софиска приоритетна агенда

Зајакнување на поддршката за владеење на правото и доброто владеење

- Да се зајакне поддршката за судските реформи и напорите за борба против корупцијата и организираниот криминал, вклучувајќи го и градењето на капацитетите за спречување на корупцијата
- Да се прошират **советодавните мисии за владеење на правото со** зголемена поддршка од земјите членки и од ЕУ
- Да се зајакне следењето на реформите преку посистематски **мисии на експертски ревизии засновани на случај**
- Да се воведи **следење на судења** во областа на сериозна корупција и организиран криминал
- Да се работи на подобро мерење на резултатите во реформата на правосудството
- Да се започне поддршката за Западен Балкан преку **Европската фондација за демократија** во областа на независни и плуралистички медиуми и граѓанско општество

Зајакнување на ангажманот за безбедност и миграција

- Да се зголеми заедничката работа за **борба против тероризмот** и да се спречат радикализацијата и насилниот екстремизам, во согласност со иницијативата за борба против тероризмот на Западен Балкан
- Да се подобри значајната **оперативна соработка** во борбата против меѓународниот **организиран криминал** во приоритетните области како што се: огнено оружје, дрога, криумчарање на мигранти и трговија со луѓе
- Да се подготви обновен акциски план за соработка за **огнено оружје** за поефикасно решавање на нелегалното огнено оружје и големата залиха оружје
- Да се зголеми поддршката за градење на капацитетите во областа на сајбер-безбедноста и борбата против компјутерскиот криминал
- Да се зајакне соработката во областа на **миграцијата и граничното**

управување

- Понатамошно да се зајакне соработката помеѓу **офицерите за врски** распоредени од страна на ЕУ (Европската комисија и Европската агенција за гранична и крајбрежна стража) земјите членки и надлежните власти од Западен Балкан.
- Да се создаде **меѓуагенциска работна група на ПВР на ЕУ** координирана од страна на Комисијата
- Да се продлабочат и прошират значителната соработка и дијалогот за **Заедничка надворешна и безбедносна политика/Заедничка безбедносна и одбранбена политика**
- Поантамошно да се развие соработката во активностите поврзани со **хибридни закани**, вклучително и преку подобрување на стратешката комуникација

Поддршка на социо-економскиот развој и ставање посебен фокус на младите

- Да се прошири **Инвестициската рамка за Западен Балкан** за понатамошно привлекување и координирање на инвестициите на билатералните донатори и меѓународните финансиски институции.
- Значително да се зајакне Инвестициската рамка за Западен Балкан како **гаранција** за да се привлечат приватни инвестиции.
- Да се зголеми поддршката на образованието, особено да отпочне пилот-проект за мобилност во **стручното образование и обука**.
- Да се удвојат средствата за **Еразмус+** за регионот, вклучително и воспоставување на „**Лабораторија за млади од Западен Балкан**“ во 2018 година, обезбедувајќи простор за креирање иновативни политики за потребите на млади луѓе и за справување со одливот на мозоци
- Да се прошири обемот и опсегот на **Регионалната канцеларија за младинска соработка** и да се воведат интрарегионална шема за мобилност.
- Да се обезбеди напредок во спроведувањето на Регионалната економска област, вклучително и зајакнување на работата за признавање на

квалификациите и напредокот во олеснувањето на трговијата во Западен Балкан

- Напредок на Босна и Херцеговина и Србија во процесите на пристапување во Светската трговска организација.

Зголемување на поврзаноста

- Да се започне **нов пакет на проекти за поврзување** (со значителни грантови од ЕУ како помош) преку Инвестициската рамка за Западен Балкан, вклучувајќи и помош за „Синиот автопат“ и за „Автопатот на мирот“ (Ниш-Приштина)
- Да се поддржи зголеменото искористување на можности под тековните одредби на **Инструментот за поврзување на Европа** во Западен Балкан
- Да се прошири **Енергетската унија** на ЕУ во Западен Балкан, фокусирајќи се на енергетската сигурност и диверзификацијата на изворите и снабдувачите, вклучително и стратегија на регионално ниво која би имала придобивки од обновливите извори, особено од хидроенергијата
- Да се работи на завршување на **Регионалниот пазар на електрична енергија** во Западен Балкан и да се обезбеди дека истиот е интегриран во Внатрешниот пазар на електрична енергија на ЕУ, меѓу другото и преку иницијативата за Поврзување на Централна и Југоисточна Европа (ЦЕСЕЦ)
- Дополнително да се поддржи создавањето на единствен регулаторен простор и делотворен реформски процес на енергетскиот пазар во согласност со **Договорот за енергетска заедница**
- Да се потпише заложба/Меморандум за разбирање за гасниот интерконектор Бугарија/Србија
- Да се започне спроведувањето на Договорот за транспортна заедница и целосна функционалност на неговиот секретаријат
- Да се потпише спогодба за Седиштето на Договорот за транспортната заедница (Белград)

- Да се одобри Министерската декларација за транспорт од ТЕН-Т Денови од Љубљана, вклучително и акциски план за листата на приоритетни гранични премини
- Да се одобри Министерската декларација за транспорт во врска со безбедноста на патиштата од ТЕН-Т Денови од Љубљана и нејзиниот акциски план
- Да се поддржи новата железничка стратегија за вмрежување на Западен Балкан во ЕУ и негово внесување на пазарот на ЕУ.

Дигитална агенда за Западен Балкан

- Да стартува **Дигитална агенда за Западен Балкан**, вклучувајќи и патоказ за олеснување на намалувањето на трошоците за роаминг
- Да стартува значителен пакет на техничка помош за идентификација на **можни дигитални инвестиции** (вклучително широкопојасен интернет) преку Инвестициска рамка за Западен Балкан/Инструмент за претпристапна помош

Поддршка на помирувањето и добрососедските односи на Западен Балкан

- Да се поддржи **борбата против неказнетост** преку поддршка на Механизмот за Меѓународните кривични судови и на Специјалните комори на Косово*, преку ЕУЛЕКС
- Да се отвори прозорец во **Програмата Креативна Европа** на ЕУ
- Да се промовира продлабочување на врските помеѓу граѓанските општества од Западен Балкан, вклучително и преку поддршка на проекти на Фондот за Западен Балкан

Оваа Приоритетна агенда ќе се спроведе на статусно-неутрален начин и без да е во спротивност со дискусиите за следната Повеќегодишна финансиска рамка.

---

* Оваа ознака не е во спротивност со ставовите за статусот и е во согласност со Резолуцијата 1244/1999 на Советот за безбедност на Обединетите нации и мислењето на МСП за Декларацијата за независност на Косово.